

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СТОКОЗНАНИЕ“

Приета от ФС: протокол № 38/27.04.23 г.

Приета от КС: протокол № 8/19.04.23 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „СЕРТИФИКАЦИЯ НА СТОКИТЕ И УСЛУГИТЕ”

ЗА СПЕЦ: „Качество и експертиза на стоките“; ОКС „магистър“ – задочно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 - СС, СНУ; 6 – СПН, ДНДО; СЕМЕСТЪР: 10 – СС, СНУ; 12 – СПН, ДНДО;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 210 ч.; в т.ч. аудиторна 30 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:	
т.ч.	
• ЛЕКЦИИ	15
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Антоанета Стоянова)

2. ....
(гл. ас. д-р Величка Маринова)

Ръководител катедра: .....
„Стокознание“ (доц. д-р Събка Пашова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Сертификация на стоките и услугите” е предназначена за студентите от магистърска специалност “Качество и експертиза на стоките”, професионално направление “Икономика” и има за цел да формира компетентност за сертификацията на продукти и системи в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство.

Лекционният курс на дисциплината дава знания и разбиране на студентите относно организационно-методическите основи на сертификацията, нейното развитие и правните ѝ аспекти, видовете сертификация и техните особености, системите за сертификация, въпросите за акредитация на лаборатории в съответствие с международните и европейски изисквания и взаимно признаване на резултатите от изпитванията. Изучава се международният опит и специфичните схеми за задължителната, доброволната и екологичната сертификация. Разглежда се нормативната база на сертификацията и методите за оценка на съответствието на стоки и системи за сертификация, организацията на дейността на органите по сертификация и изпитвателните лаборатории.

Получените знания и умения на студентите ще намерят приложение за разработване и внедряване на международни, европейски и национални системи и схеми за продуктова сертификация, за извършване на консултантска и експертна дейност по прилагане на схемите за извършване на сертифициране на системи за управление и продуктова сертификация, за упражняване на надзорен контрол на стоките на пазара.

Получените знания са предпоставка за достигане независимост и техническа компетентност при провеждане сертификацията на продуктите, услугите и системите, както и за повишаване безопасността и конкурентоспособността на предлаганите стоки и услуги.

Тази дисциплина разширява знанията на студентите получени по „Системи за управление на качеството“ и „Експертиза на промишлените стоки”, като ги запознава със спецификите на мениджмънта в омниканална среда и изгражда нови умения за вземане на управленски решения и тяхното прилагане на практика в бизнеса.

След приключване на обучението по тази дисциплина студентите могат да вземат ръководни решения относно практическо приложение на изискванията на международните стандарти и правила за извършване на сертификация на съвременни системи за управление, както и стандарти за провеждане на продуктова сертификация. Получават се базови компетентности при осъществяване в практиката на текущо анализиране и усъвършенстване на прилаганите подходи за провеждане на одити с цел управление на съответствието и устойчивостта на реализираните продукти.

Придобитите знания и умения по дисциплината са основа за разширяване и придобиване на нови мениджърски умения за организиране на ефективно производство, конкурентоспособност и пазарен просперитет на фирмите от различни сектори на икономиката.

Дисциплината „Сертификация на стоките и услугите“ съдейства за формиране на следните ключови компетентности съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз (ЕС) от 22 май 2018 г.:

- **езикова грамотност- група 1**, развива способност за общуване и успешно разбиране с останалите членове на екипите при възлагане на конкретни задачи относно тълкуването на изискванията определени в стандартите като изисквания за управление и изисквания за провеждане на сертификация. Усвояването на терминологията заложена в стандартите и нормативната база за акредитация повишава езиковата грамотност и формира основата за езиково взаимодействие при интерпретирането на приетите изисквания. Развиване на уменията за четене и правилно тълкуване на изискванията на приетите стандарти и регулаторни документи, които на един по късен етап способстват тази лексика да се прилага в разработването на документирани правила за продуктова сертификация.

- **личностна – група 6**, способност за разбиране на икономическите и социалните процеси, формиране на интерес към социални и икономически събития и действащите регулации, отнесени към политиките в областта на акредитация и сертификация на стоки и системи за управление, вземане на решения свързани със социалната отговорност при реализираните на пазара стоки отговарящи на приетите изисквания.

- **предприемаческа – група 7**, развитие на стратегическо мислене при дефиниране на основните политика и цели според обекта на управление, способност за решаване на проблеми, анализ на ключовите процеси за дейността обект на сертификация, идентификация и взаимовръзка между управленските и производствените и контролните процеси в обхвата на дейността на организацията на бизнеса, управление на видовете ресурси за осъществяване на дейността по акредитация на органите за сертифициране на системи за управление, изграждане на умения за самостоятелна и екипна работа.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
ТЕМА 1. СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ И КОНЦЕПЦИИ ЗА СЕРТИФИКАЦИЯТА НА СТОКИ И УСЛУГИ	
1.1.	Същност, цел и задачи на сертификацията.
1.2.	Развитие и основни принципи на сертификацията.
1.3.	Области на използване на сертификацията. Видове сертификация. Задължителна и доброволна сертификация.
ТЕМА 2. РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СЕРТИФИКАЦИЯ	
	Законодателна база на сертификацията.
2.2	Структура на националната система за сертификация.
2.3	Органи по сертификация - задачи, функции.
ТЕМА 3. ХАРМОНИЗИРАНИ СТАНДАРТИ	

3.1	Хармонизирани стандарти – основни термини и определения.
3.2	Хармонизирани стандарти и презумпция за съответствие.
3.3	Споразумения за взаимно признаване – ЕС и трети страни.
ТЕМА 4. АКРЕДИТАЦИЯ	
4.1	Същност и значение на акредитацията.
4.2	Цел и задачи на акредитацията.
4.3	Принципи на акредитацията.
ТЕМА 5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОРГАНИТЕ ЗА СЕРТИФИКАЦИЯ	
5.1.	Стандарт БДС EN ISO/IEC 17065 - изисквания за оценяване на съответствието.
5.2.	Изисквания към органите за сертификация на продукти, процеси и услуги.
5.3.	Схеми за сертификация.
5.4.	Съдържание на схемата.
ТЕМА 6. МОДУЛИ ЗА ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО И ДОКУМЕНТИ ДОКАЗВАЩИ СЪОТВЕТСТВИЕ	
6.1.	Оценяване на съответствието – същност.
6.2.	Модули на процедурите за оценка на съответствието.
6.3.	Техническа документация и Декларация за съответствие.
ТЕМА 7. ОРГАНИ ЗА АКРЕДИТАЦИЯ	
7.1	Национални органи за акредитация.
7.2	Структура, организацията на работа и управление на националните органи за акредитация.
7.3	Обекти и предмет на акредитация.
ТЕМА 8. ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ И СПОРАЗУМЕНИЯ В СЕРТИФИКАЦИОНЕН ПРОЦЕС	
8.1	Акредитация и взаимно признание на сертификацията. Органи по акредитация.
8.2	Точност и достоверност на сертификационните изпитвания.
8.3	Споразумения за взаимно признаване на продуктова сертификация.
ТЕМА 9. ОДИТИ ПРИ ПРОДУКТОВА СЕРТИФИКАЦИЯ И СЕРТИФИКАЦИЯ НА СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ	
9.1	Планиране на сертификационни одити.
9.2	Провеждане и документиране на одити на сертификация на продукти и системи за управление.
ТЕМА 10. ЕКОЛОГИЧНА СЕРТИФИКАЦИЯ	
10.1	Изисквания за екологична сертификация, правила за провеждане, знаци за удостоверяване на екологичната сертификация.
10.2	Етапи за провеждане на екологична сертификация.

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Задачи	1	40
1.2.	Казуси	1	20
1.3.	Курсов проект	1	50
Общо за семестриалното оценяване:		3	110
2.	Сесийно оценяване		

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

2.1.	Изпит	1	100
	Общо за сесийното оценяване:	1	100
	Общо за всички форми на контрол:	4	210

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Иванова, Р. (2014). Управление на качеството. Варна: Наука и икономика.
2. Ivanova, Radka Petrova, et al. Системите за управление на качеството и сертифицирането им в България. *Известия на Съюза на учените-Варна. Серия Икономически науки*, 2018, 7.3: 243-251.
3. Закон за техническите изисквания към продуктите. Обн. ДВ. бр.86 от 1 Октомври 1999г., доп. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020г. <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2134683136>
4. Закон за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието (загл. изм. - дв, бр. 41 от 2010 г., в сила от 01.06.2010 г.), в сила от 14.01.2006 г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г. <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135513818>
5. Релевантни актове от Европейското законодателство към закона за техническите изисквания към продуктите. <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2134683136>
6. Сирашки Хр. Управление на качеството, Акад. изд. Ценов, Свищов, 2016.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Фомин В.Н. Квалиметрия, управление качеством, сертификация, Курс лекций, М.: Тандем, 2000.
2. Николова И. Управление на качеството, КИНГ, София, 2009.
3. Karapetrovi, S. & Jonker, J., 2010. Integration of standardized management systems: Searching for a recipe and ingredients. *Total Quality Management & Business Excellence*, 2010, 14(4), p.459.
4. KUBBA, Sam. *LEED practices, certification, and accreditation handbook*. Butterworth-Heinemann, 2009.
5. Manning, L. & Soon, J. M., (2016). Food Safety, Food Fraud, and Food Defense: A Fast Evolving Literature. *Journal of food science*, 2016, 81(4), pp. 823-825.
6. Seear, David John. ISO 9001:2015 back to the Future: A Review of the New ISO Annex SL Structure for Certification Standards using the Draft ISO 9001:2015 to explain the Changes / David John Seear. - Bloomington: Author-House, 2014.
7. SMEs and Standards: Guide to the European Standardization Process. (12 2010 г.). Изтеглено на 27 04 2015 г. от <ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/News/Publications/SMEs.pdf>
8. Стойкова, Т., et al. Сертификация и качество на стоките. *Известия на Съюза на учените-Варна. Серия Икономически науки*, 2018, 7.1: 295-305.
9. Vasileva, E. (2019). Guidelines for improving the business environment in support of sustainable regional development, *Journal of Business Research*, 7-14.
10. Vasileva, E. (2020). Education About Standardization in the Context of Sustainable Development. *Sustainable Development*, 79-94). Springer, Cham.